

Na foniatrii

Publikace Na foniatrii vznikla na základě poptávky neslyšících a nedoslýchavých osob. Ačkoliv řada osob se sluchovým postižením několikrát za život navštíví foniatrické pracoviště, nemá podstatné informace o vyšetřovacích metodách, vybavení pracoviště nebo lékařské návaznosti. Ne vždy je neslyšícím umožněno navštívit foniatrické pracoviště spolu s tlumočnickem znakového jazyka, který by tuto informační bariéru minimalizoval. Je velmi vhodné, aby osoby s vadou sluchu měli podstatné a správné informace ještě předtím, než foniatra navštíví. Kromě překladů do českého znakového jazyka jsou texty doplněny také video ukázkami z foniatrického pracoviště. [Překlad do čj](#)

Obsah

1	Návštěva foniatra	4
1.1	Co je foniatrie:	4
1.2	Kdo pracuje na foniatrii:	4
1.3	Jak postupovat, když potřebuji zajít na foniatrii?.....	4
1.4	Kdy chodíme k foniatrovi:.....	4
1.5	Co si vzít s sebou:.....	5
1.6	Jak postupovat při vstupu ordinace?.....	5
2	Vyšetření	5
2.1	Anamnéza:	6
2.2	ORL vyšetření	6
2.3	Vyšetření hlasu, řeči a sluchu	7

1 Návštěva foniatra

[Ilustrační video](#)

1.1 Co je foniatrie:

Foniatrie je specializovaný obor otorinolaryngologie (ORL = ušní, nosní, krční), který se zabývá vyšetřováním a léčbou poruch hlasu, řeči a sluchu. [Překlad do čj.](#)

Klíčová slova: [foniatrie](#), [otorinolaryngologie](#)

1.2 Kdo pracuje na foniatrii:

- lékař (foniatr) - má zkoušku z ORL a z foniatrie
- audiologická sestra
- speciální pedagog (logoped) [překlad do čj](#)

Klíčová slova: [foniatr](#)

1.3 Jak postupovat, když potřebuji zajít na foniatrii?

Dětem dává doporučení na vyšetření dětský lékař, pediatr, logoped nebo lékař ORL. Dospělým pacientům dává doporučení praktický lékař nebo lékař ORL. Pacienti (děti i dospělí) se mohou v akutních případech objednat sami i bez doporučení. Vyšetření jsou zdarma, hrazena zdravotní pojišťovnou. [Překlad do čj.](#)

Klíčová slova: [doporučení k vyšetření](#)

1.4 Kdy chodíme k foniatrovi:

Na foniatrii chodí lidé, když mají pocit, že špatně slyší, že se jim zhoršuje sluch, nebo když mají problém se svým sluchadlem, nebo když nemohou správně polykat, anebo když potřebují zprávu pro posudkovou komisi. [Překlad do čj.](#)

1.5 Co si vzít s sebou:

- kartičku zdravotní pojišťovny
- související lékařské zprávy z předchozích vyšetření
- sluchadlo (pokud ho používáte)

V případě, že jste neslyšící a bojíte se, že svému lékaři budete špatně rozumět, můžete si objednat tlumočnicka znakového jazyka. Tlumočnicka znakového jazyka můžete objednat v různých organizacích, například České unii neslyšících či Svazu neslyšících a nedoslýchavých. Popřípadě se můžete obrátit na některé další regionální poskytovatele tlumočnických služeb. [Překlad do čj.](#)

1.6 Jak postupovat při vstupu ordinace?

Když přijdete do ordinace, udělá zdravotní sestra nebo recepční registraci. Dáte jí kartičku zdravotní pojišťovny, sestra se zeptá na osobní údaje (jméno, datum narození, adresa) a kontakty (mobilní telefonní číslo, e-mail). Poté počkejte, až vás zavolá lékař. [Překlad do čj.](#)
[ilustrační video](#)

Klíčová slova: [kartička zdravotní pojišťovny](#)

2 Vyšetření

Vyšetření má tři část:

- anamnéza
- ORL vyšetření dutin (ústní, nosu a nosohltanu, hrtanu)
- vyšetření sluchu, případně hlasu a řeči

[překlad do čj](#)

Klíčová slova: vyšetření sluchu, [anamnéza](#)

2.1 Anamnéza:

Lékař se vás zeptá, jaké máte problémy, jak dlouho trvají, jestli jste už byli vyšetřeni, jestli se léčíte na nějakou nemoc, zda máte alergii na léky apod. Pokud jste neslyšící/nedoslýchaví, důležité je říct také o podobných problémech ve vaší rodině (např. zda má někdo vadu sluchu). Pokud máte sluchadlo, je dobré vědět, kdy a kde bylo sluchadlo vydáno. [Překlad do čj.](#)

[ilustrační video v čj](#)

Klíčová slova: [vyšetření](#), [anamnéza](#)

2.2 ORL vyšetření

Vyšetření dutiny ústní

K vyšetření používá lékař čelní reflektor. Pacient otevře ústa, lékař stlačí jazyk směrem dolů dřevěnou či kovovou špátlí. Většinou řekne pacientovi, aby řekl „eee“. Díky světlu lékař dobře vidí celou ústní dutinu, zuby, dásně, jazyk a krční mandle. Lékař také kontroluje uzliny na krku. [Překlad do čj.](#)

[ilustrační video](#)

Vyšetření nosu a nosohltanu:

Lékař používá nosní zrcadlo, kterým mírně rozvírá nosní dírky, aby mohl vidět struktury nosu. K podrobnějšímu vyšetření lze použít fibroskop – tenký ohebný přístroj, který lékař pomalu zasouvá do dutiny nosní. Tak si může prohlédnout nosohltan, ve kterém leží nosní mandle. Z nosohltanu vedou do středního ucha Eustachovy trubice. [Překlad do čj.](#)

[ilustrační video](#) [ilustrační video](#)

Vyšetření hrtanu:

Hrtan je část krku, ve které jsou umístěné hlasivky. Do hrtanu není vidět při pohledu do krku pomocí špátle. K vyšetření hrtanu se dříve používalo kulaté zrcátko, dnes se používá laryngoskop se zvětšovací optikou. Pacient vyplázne jazyk. Špičku jazyka lékař zakryje gázou, uchopí ji levou rukou a mírně povytáhne jazyk ven. Vyzve pacienta, aby řekl „eeee“. Pravou rukou vloží rovněž do dutiny ústní laryngoskop, pomocí kterého snímá obraz uvnitř. Lékař tak vidí všechny struktury hrtanu, včetně hlasivek. [Překlad do čj.](#)

[ilustrační video](#)

Vyšetření ucha:

K vyšetření ucha používá lékař ušní zrcátko, aby si prohlédl zvukovod a bubínek. Aby lépe viděl, může použít zvětšovací mikroskop. Často je zvukovod zanesený hnědým mazem. Odstraníme ho ušními štětičkami nebo výplachem. K výplachu se používá větší injekční stříkačka bez jehly naplněná vlažnou vodou nebo ušní sprcha. Proudící voda vyplachuje nečistoty a ušní maz. [Překlad do čj.](#)

[ilustrační video](#)

2.3 Vyšetření hlasu, řeči a sluchu

Vyšetření hlasu:

- lékař si poslechne hlas, jak pacient mluví
- podívá se na obrázek a funkce hlasivek a podle potřeby může na speciálním zařízení nahrát a analyzovat hlas. [Překlad do čj.](#)

Vyšetření řeči:

- poruchu nebo vadu řeči můžou mít děti i dospělí (např. patlavost, koktavost, porucha řeči po mozkové příhodě, po úrazech).
- lékař udělá podrobný rozbor řeči.
- lékař spolupracuje s logopedem, který potom začne s rehabilitací [překlad do čj](#)

Vyšetření sluchu provádí foniatr různými metodami:

A. Sluchová zkouška slouží k hrubému odhadu sluchové ztráty. Vyšetřuje se každé ucho zvlášť. Pacient nesmí odezírat, opakuje po lékaři slova. Hodnotíme, na jakou vzdálenost pacient správně opakuje (slyší a rozumí):

- těžká nedoslýchavost - lepším uchem slyší do 2 metrů od lékaře
- středně těžká nedoslýchavost - slyší do 4 metrů
- lehká nedoslýchavost - slyší do 6 metrů

[Překlad do čj.](#)

B. Ladičková zkouška nám pomůže určit typ sluchové vady, a kde je problém (v zevním/středním uchu nebo přímo v hlemýždi. [Překlad do čj.](#)

[ilustrační video](#)

C. Audiometrické vyšetření

Tónová audiometrie je vyšetření sluchu, které potřebuje spolupráci pacienta. (Např. u novorozenečat toto vyšetření dělat nelze.) Vyšetření dělá audiometrická sestra pomocí přístroje - audiometru. Audiometr vytváří tóny o určité výšce a hlasitosti. Vyšetření se provádí v tiché komoře, do které neproniká hluk z okolí. Pacient dostane na uši sluchátka a sestra mu do nich pouští tóny. Postupně se vyšetří obě uši. Výsledkem je tónový audiogram neboli práh sluchu pro každé ucho zvlášť. Pro každé ucho získáme dva grafy: jeden je výsledkem kostního vedení (zdroj zvuku se přikládá na kost za ucho), druhá vznikne vzdušným vedením (zdroj zvuku se dává na ucho). [Překlad do čj.](#)

[ilustrační video](#)

D. Slovní audiometrie

Lékař zjišťuje, jak pacient rozumí. Sestra pouští pacientovi do sluchátek různě hlasitá slova. Slova jsou zvukově složitější než pouhé tóny. Pacient slova opakuje a sestra napíše, kolik slov pacient správně opakoval. Podle výsledků určíme stupeň vady: (lehká, střední, těžká).

Řekneme, na jak velký příspěvek na sluchadlo má pacient od pojišťovny nárok: lehká vada - 2.700 Kč střední vada - 3.900 Kč těžká vada - 5.100Kč. [Překlad do čj.](#)

E. Tympanometrické vyšetření

Vyšetření se používá pro zjištění tlaku ve středním uchu. Tympanometr vysílá do ucha zvukové signály a zaznamená odpověď. Když je naměřen podtlak nebo žádný tlak, jedná se o poruchu, kterou můžeme vyléčit. Objevuje se při zánětech nosu, zvětšených nosních mandli, zánětech středního ucha. Tuto poruchu může mít nedoslýchavý pacient od narození.

[Překlad do čj.](#)

[ilustrační video](#)

Poté, co lékař bude znát vaši anamnézu a ukončí vyšetření, sepíše zprávu. Výsledky vyšetření jsou napsány ve zprávě. [Překlad do čj.](#)

Po vyšetření lékař určí:

typ sluchové vady:

- převodní vada = problém je ve středouší
- percepční vada = problém je ve vnitřním uchu (hlemýždi)

stupeň postižení:

- lehký,
- střední,
- těžký,
- hluchota.

ztrátu sluchu v procentech podle Fowlera na každém uchu zvlášť a celkově na obou uších. [Překlad do čj.](#)

Klasifikace sluchových vad podle Světové zdravotnické organizace (WHO) z roku 1980

- Normální sluch do 15 dB
- Velmi lehká porucha 16 - 25 dB
- Lehká ztráta 26 - 40 dB
- Střední (mírná) ztráta 41 - 55 dB
- Středně těžká ztráta 56 - 70 dB
- Těžká sluchová ztráta 71 - 90 dB
- Velmi těžká - zbytky sluchu 91 a více dB - „úplná hluchota“

Sluchová ztráta je měřena v decibelech na lepším uchu. [Překlad do čji.](#)

F. Vyšetření otoakustických emisí

Je to jednoduchá metoda, která se používá hlavně v porodnicích. Během několika minut můžeme zjistit, zda má miminko vrozenou vadu sluchu. Do zvukovodu se zavede tenká sonda, která vydává slabé zvuky. Když přístroj zachytí odezvu ucha na tyto zvuky, pravděpodobně je sluch v pořádku. [Překlad do čji.](#)